

Stockholms läns fiskarförbund, ombud
Stockholms stads fiskevård
fiskevard@stockholm.se

Elektronisk delgivning

Beslut om skyddsjakt på storskarv

Beslut

Länsstyrelsen ger Stockholms läns fiskarförbund (Fiskarförbundet) tillstånd att bedriva skyddsjakt efter storskarv (i fortsättningen benämnd skarv) genom oljering enligt nedan angivna villkor.

Oljering får bedrivas på öarna Västerskär, fastigheten Djursholm 2:320 i Danderyds kommun, samt på Östra Trälhavsgundet, fastigheten Brevik S:4 i Österåkers kommun.

Tillståndet gäller från beslutsdatum till och med den 31 maj 2026.

Ägg får oljeras i högst 1 462 skarvbon på Västerskär och högst 802 skarvbon på Östra Trälhavsgundet. Dock ska minst 15 procent av alla skarvbon med ägg inom nåbar höjd på respektive ö lämnas orörda.

Detta beslut kan helt eller delvis återkallas av Länsstyrelsen om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen beslutar att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Villkor:

1. Jakträttshavaren ska ha lämnat sitt medgivande till genomförande av oljering.
2. Sökande får ge annan i uppdrag att utföra oljeringen. Den som utför åtgärden ska ha goda kunskaper om hur det ska genomföras.

3. Oljeringen får senast påbörjas 15 dagar efter att första skarvågget för säsongen observerats på respektive ö. Det är tillståndshavarens ansvar att övervaka när äggläggning sker.
4. Oljering får ske vid högst tre tillfällen på respektive ö och med högst 15 dagars intervall. Länsstyrelsen kan vid behov godkänna ytterligare tillfällen.
5. Minst 15 procent av alla skarvbon med ägg inom nåbar höjd på respektive ö ska lämnas orörda. Dessa orörda skarvbon ska fördelas jämnt över ön med avseende på höjd och utbredning.
6. Orörda skarvbon ska markeras eller på annat sätt säkerställas så att de inte oljeras vid ett senare tillfälle.
7. I de skarvbon där oljering genomförs ska samtliga ägg oljeras.
8. Oljering får endast ske i skarvbon där det inte finns kläckta ägg. Finns det misstanke om att fosterutvecklingen har kommit långt får inga ägg i boet oljeras.
9. Oljering får inte ske på ön om berguv, fiskgjuse, havsörn, eller skräntärna häckar där.
10. Jakten ska ske på ett sådant sätt att övrigt vilt störs i så liten utsträckning som möjligt i enlighet med 5 § jaktlagen (1987:259).
11. Kopia av detta beslut ska medföras av den som bedriver skydds jakt med stöd av detta tillstånd.
12. Rapporteringsskyldighet ska fullgöras enligt nedan.

Rapportering

Sökande ska senast den 30 juli 2026 avge en skriftlig rapport till Länsstyrelsen. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

1. Totalt antal skarvbon med ägg på öarna (redovisas för respektive ö).
2. Antal oljerade ägg, antal skarvbon med oljerade ägg samt datum för genomförandet av åtgärderna.
3. Tydlig redogörelse för fördelningen av utvalda skarvbon som oljerats utifrån villkor 5 i beslutet.

4. Antal skarvbon där oljering inte skett på grund av kläckta ägg.
5. Antal fåglar av andra arter som noterats häcka på ön samt hur dessa andra arter reagerat vid genomförandet av oljering.
6. Eventuell predation av skarvägg eller ägg från andra arter som noterats i samband med oljering.
7. Effekter på skadebilden, exempelvis fångstrapporter från området.
8. Rapporten bör även innehålla andra iakttagelser som kan vara av intresse för skarvförvaltningen.

Rapporten kan skickas in via e-tjänsten "[Åtterrapportera skydds jakt](#)".

Beskrivning av ärendet

Fiskarförbundet har genom Stockholms stads idrottsförvaltning ansökt om tillstånd för skydds jakt på skarv. Skydds jakten ska utföras genom oljering av skarvägg på kolonierna Västerskär i Danderyds kommun och Trälhavsgrundet i Österåkers kommun.

Ansökan

Enligt ansökan ska oljering påbörjas senast tre veckor efter att den första äggläggningen observerats. Därefter planeras ytterligare två oljeringar att utföras inom tre veckor från det första oljeringstillfället. Fiskarförbundet påpekar att det är viktigt att slutdatum baseras på åtgärdens initiering för att säkerställa att samtliga tre oljeringstillfällen kan genomföras.

Fiskarförbundet planerar att ett urval av döda träd på respektive ö kapas på 6 meters höjd. Trädkronorna ska antingen lämnas kvar på marken eller fästas mot stammen för att skapa möjliga häckningsplatser inom nåbar höjd. 10 procent av bona kommer inte att oljeras. Totalt kommer 1 462 bon oljeras på Västerskär och 802 bon på Östra Trälhavsgrundet. Skyltar som informerar om förvaltningsåtgärden kommer att sättas upp i samband med trädkapningen på de kolonier där oljering ska genomföras.

Ansökan om dispens från artskyddsförordningen för trädfällning och boförstörelse av skarvbon prövas i ärende med diarienummer 49514-2025.

Som skäl för ansökan uppges att rovfiskbeståndet i Stockholms skärgård fortsätter att minska. Forskning visar att predation från skarv har en betydande negativ påverkan på det kustnära fiskbeståndet, där rovfisk spelar en viktig roll i ekosystemet (Eklöf et al 2020). Fiskarförbundet uppges vidare att det därför är nödvändigt med omfattande åtgärder som minskar antalet häckande skarvar för att stärka rovfiskbestånden.

Syftet med ansökan är att genom skyddsjakt bidra till återhämtning av rovfiskbestånden och en förbättrad ekologisk balans i berörda kustområden.

Motivering till beslutet

Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län

Enligt Stockholms läns regionala förvaltningsplan för skarv är målet att minska skador från skarv på fiske, fiskeredskap och skogsproduktion samt för att skydda fiskarter som är rödlistade eller extra viktiga för ekosystemet. Kolonierna ska finnas på platser där de gör minst skada.

För att nå uppsatta mål ska Länsstyrelsen jobba för att minska antalet skarvar i Stockholms skärgård i proportion till de skador skarven orsakar utan att hota dess bevarandestatus. I förvaltningsplanen uppges att antalet skarvbon kan minskas till 3 000 senast till år 2030 utan att äventyra gynnsam bevarandestatus för arten.

Allmänt om fiske i Stockholms skärgård

Länets viktigaste fiskevatten finns i Stockholms skärgård samt i en del av östra Mälaren. Detta gav vid årsskiftet 2024/2025 underlag för 17 yrkesfiskare, ett omfattande sport- och fritidsfiske samt ett 50-tal företag med inriktning på fisketurism. Stora delar av länets kustvatten är enskilda och omfattar totalt 220 000 hektar fiskevatten.

En av de viktigaste näringsverksamheterna med inriktning på fiske är yrkesfisket i form av ett blandfiske efter främst strömming, abborre och sik. Värdet bedöms vara ca 1 miljon kronor per år. En annan är verksamheten för guidade fisketurer som omsätter mångdubbelt mer än det konventionella yrkesfisket. De viktigaste arterna för turismnäringen i länet är abborre, gädda och havsöring.

Havs- och vattenmyndigheten har nyligen skattat värdet av fritidsfisket i Sverige. 1,2 miljoner personer beräknas generera 5,7 miljarder i omsättning, varav 500 miljoner kronor från området "mellersta Östersjön". Stockholms län utgör en stor del av detta område. (*Havs- och vattenmyndigheten. 2024. Värdet av svenskt fritidsfiske i Sverige. Rapport 2024:01.*)

Förutsättningar för skydds jakt

För att skydds jakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen (1987:905) är uppfyllda. Skydds jakt kan enligt bestämmelserna beviljas bland annat för att förhindra allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske eller vatten. Ett annat skäl till att medge skydds jakt är att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter. För skydds jakt ska kunna beviljas krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Av 29 § jaktförordningen följer att länsstyrelsen får besluta om skydds jakt på skarv.

Medlemsländer i Europeiska unionen ska enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet), vidta åtgärder som är nödvändiga för att fågelpopulationerna ska kunna hållas på en nivå som särskilt svarar mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov och samtidigt tar hänsyn till ekonomiska krav och till rekreationsbehov. Nationell lagstiftningen ska tolkas i linje med direktivet.

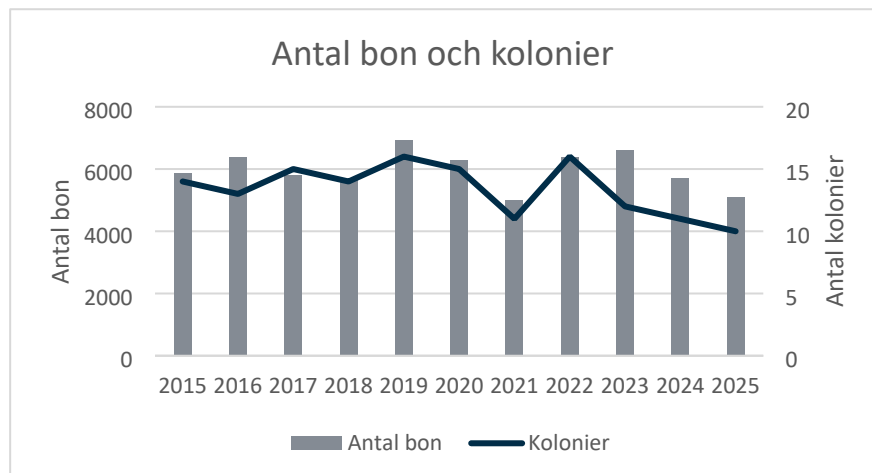
Gynnsam bevarandestatus - trender för skarv i Stockholmstrakten

I Stockholms läns skärgård har häckande skarv inventerats under många år. 2025 inventerades tio kända skarvkolonier med totalt 5 104 aktiva skarvbon. Av dessa 5 104 bon återfanns 2 405 bon i Stora Värtan och 891 bon på Östra Trälhavsgrundet.

I Stockholms län inventeras häckande skarv även i två insjöar (Västra Styran och Limmaren) samt i Mälaren.

Baserat på antalet aktiva bon gör Länsstyrelsen en ungefärlig uppskattning att mellan 35 000 och 39 000 skarvar uppehåller sig i

länet under sommaren. Beräkningen utgår från ett genomsnitt om 4,7–5,2 individer per bo (två vuxna, 1–2 ungar samt ännu ej häckande vuxna).

Figur 1. Antal skarvbon (staplar) och kolonier (linje) i Stockholms läns skärgård samt insjöar (ej inkluderat Mälaren).

Naturvårdsverket skriver i den nationella förvaltningsplanen för skarv (2023) att arten har expanderat kraftigt i Sverige och Europa under de senaste decennierna. Tillväxten för den europeiska populationen har nu planat ut och börjat stabiliseras. En riksinventering utförd 2023 visar dock på en fortsatt stark ökning i Sverige. Naturvårdsverket bedömer att skarven har en gynnsam bevarandestatus nationellt och att det inte behövs ytterligare skydds- eller bevarandeåtgärder inom en överskådlig tid.

Allvarlig skada

Begreppet *allvarlig skada* kommer från artikel 9 i fågeldirektivet och artikel 16 i art- och habitatdirektivet, och är införlivat i svensk rätt genom 14 § artskyddsförordningen och 23 a § jaktförordningen. Allvarliga skada är ett av de skäl som måste vara uppfyllt för att skydds jakt ska kunna beviljas.

Enligt EU-kommissionens vägledning för storskarv kan det bedömas att det finns en risk för allvarlig skada när ett betydande antal skarvar födosöker inom ett begränsat område, när förändringar i fiskbestånd tyder på att predation är den troligaste orsaken till minskade fångster och när andra faktorer inte kan förklara skadan.

I den nationella förvaltningsplanen förtydligas att skarvens påverkan på fiskebestånd inte behöver vara den enda orsaken till skada för att skydds jakt ska kunna medges.

Vidare står det att skarvens predation generellt inte påverkar fiskbestånd negativt i stora och stabila ekosystem. Dock kan påverkan vara betydande lokalt – särskilt i mindre sjöar, vikar och i grunda kustområden med redan svaga bestånd. I Östersjöns kustvatten finns tecken på att predation från skarv påverkar arter som abborre, gös, gädda och öring negativt. Även ål och smolt av öring i rinnande vatten är särskilt känsliga.

En skarv äter cirka 500 gram fisk per dag och födosöker vanligtvis inom 20 km från kolonin. Inom skarvens födosöksområde från Stora Värtan och Östra Trälhavsgrundet finns flera fredningsområden för fisk som kan antas vara utsatta för ett betydande predationstryck av skarv.

Därför bedömer Länsstyrelsen, med stöd av EU-kommissionens och Naturvårdsverkets vägledningar samt den nationella förvaltningsplanen, att det stora antalet skarvar som häckar i Stora Värtan och på Östra Trälhavsgrundet riskerar att orsaka allvarlig skada på fiskpopulationer av abborre, gös, gädda, öring och ål, och därmed även på fisket (punkt 3 och 4, 23 a jaktförordningen).

Annan lämplig lösning

En förutsättning för att skyddsjakt ska kunna beviljas är att det inte finns någon annan lämplig lösning. Länsstyrelsen anser därmed att det är viktigt att pröva förebyggande åtgärder innan beslut om skyddsjakt kan bli aktuellt.

Länsstyrelsen bedömer att skrämsel av skarvar på en koloni inte är en lämplig alternativ lösning eftersom konsekvenserna av en flytt är svåra att överskåda.

Länsstyrelsen konstaterar att det inte finns någon annan lämplig lösning i detta fall.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att det finns skäl att bevilja skyddsjakt på skarv för att förhindra allvarlig skada på fiske och fiskbestånd. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon annan lämplig lösning och att beviljad skyddsjakt inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för skarven.

Skyddsjaktens utförande

Skyddsjakt genom oljering är en beprövad förvaltningsmetod som visats ha goda resultat i bland annat Danmark. Metoden innebär att skarvägg doppas i olja så att skalets porer täpps igen. Detta orsakar att fosterutvecklingen i ett ägg avstannar på grund av att syretillförseln stoppas. Vid en lyckad åtgärd häckar inte skarven om, utan fortsätter att ruva ägget som inte kläcks och därmed har reproduktionen uteblivit. På så sätt regleras ungfågelpopulationen initialt och därefter populationen i sin helhet.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med den regionala förvaltningsplanen för skarv i syfte att minska de skador som skarven orsakar, bland annat genom att minska skarvpopulationen till en lägre nivå. Länsstyrelsen ser positivt till att utreda möjligheten att kapa träd för att möjliggöra oljering som förvaltningsåtgärd. Oljering är en metod som är mer kontrollerad och innebär även en lägre grad av störning än till exempelvis jakt med skjutvapen på en koloni under häckningstid.

Risk för flytt och påverkan av övrigt fågelliv

Länsstyrelsen har i prövningen bedömt hur åtgärden kan påverka övrigt fågelliv samt risken för att skarvkolonin flyttar på grund av utförandet.

Enligt Kammarrätten i Stockholms dom (Mål nr 1567-20) är risken för koloniförflyttning på grund av oljering inte särskilt stor i större och etablerade kolonier. Länsstyrelsen bedömer utifrån inventeringen att Västerskär och Östra Trälhavsgundet kan ses som större och etablerade kolonier och därmed kan risken för flytt anses vara lägre.

Eftersom oljering utförs med landstigning under häckningstid kan utförandet ha en negativ påverkan på övrigt fågelliv. Länsstyrelsen avser att villkora tillståndet för att i möjligaste mån begränsa denna negativa påverkan. För att minimera risken för störning får oljering ske vid högst tre tillfällen. Vidare får oljering inte ske i de fall havsörn, berguv, fiskgjuse eller skräntärna häckar på respektive ö. I och med uppsatta villkor bedöms åtgärden inte påverka bibehållandet av berörda fågelarters population på en tillfredsställande nivå.

Tid för skyddsjakt

Skarvens häckningstid är i regel från april till juli. Beroende på väderlek är det svårt att förutse när häckning och äggläggning infaller. Länsstyrelsen sätter därför inte ett specifikt datum för när oljeringen ska påbörjas. Oljeringen bör i stället påbörjas inom en viss tid efter att första skarvägget för säsongen observerats på respektive koloni.

Eftersom det saknas studier på hur lång tid efter äggläggning ett skarvägg kan oljeras utan att fostret känner stress, utgår Länsstyrelsen från de studier som finns på kyckling. Studier på kyckling visar att ett kycklingfoster kan känna av stress orsakad av kvävning från dag 13, vilket motsvarar tidpunkten då 60 % av inkubationstiden förflutit. 60 procent av inkubationstiden för ett skarvägg motsvarar cirka dag 16. Eftersom skarvar är mindre utvecklade än kycklingar när det kläcks, bedömer Länsstyrelsen att intervallet även innefattar en viss säkerhetsmarginal. Länsstyrelsen beslutar därför att oljeringen ska initieras senast 15 dagar efter att första skarvägget observerats för säsongen på respektive koloni.

Sökanden önskar att oljeringen ska få bedrivas utan slutdatum. Länsstyrelsen bedömer att försiktighetsprincipen ska tillämpas och att åtgärden därför behöver tidsbegränsas för att undvika störning på fågellivet, särskilt under häckningsperioder. Länsstyrelsen beslutar därför att oljering senast får ske fram till och med den 31 maj 2026.

Kvot

Länsstyrelsen bedömer att ansökt jaktkvot står i proportion till den skada skarven orsakar samt att ansökt jaktkvot inte riskerar att äventyra skarvens bevarandestatus.

En för omfattande oljering kan dock orsaka att kolonin flyttar. Därför ska en andel av alla bon med ägg i nåbar höjd lämnas orörda. Orörda bon i nåbar höjd ska fördelas jämnt på kolonin i avseende på höjd ovan mark och utbredning. Detta för att skarvarna inte ska lära sig att undvika att häcka på de platser som oljering utförts på och häckning därmed misslyckats. Länsstyrelsen behöver även ta med i bedömningen att träd planeras att fällas på kolonierna, vilket kan öka risken för flytt. Därmed behöver omfattningen av åtgärden utföras med försiktighet.

Med motiveringen ovan beviljas därför oljering av ansökt kvot med villkoret att minst 15 procent av alla skarvbon med ägg i nåbar höjd ska lämnas orörda.

Verkställighetsförordnande

På grund av de intressen som motiverar skyddsjakten och eftersom det föreligger risk för allvarlig skada på fiske bör beslutet kunna genomföras skyndsamt. Det är nödvändigt för att förhindra de skadeproblem som annars riskerar att uppstå. Länsstyrelsen bedömer därför att det finns skäl att med stöd av 59 § jaktförordningen föreskriva att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Information

Aktuell åtgärd kan utöver detta beslut fordra andra tillstånd, lov eller liknande från till exempel kommun, markägare eller annan sakägare. Exempelvis omfattas Västerskär av områdesbestämmelser för Stora Värtans naturreservat.

Det är den som söker dispens som har ansvar att kontrollera att dispensbeslutet vunnit laga kraft innan några åtgärder påbörjas.

Länsstyrelsen ser med fördel att skyltar som informerar om förvaltningsåtgärden sätts upp i samband med trädkapningen på respektive ö.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 10 00 eller via e-post stockholm@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 49510-2025 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Sara Sundin med vilthandläggare Paula Jonsson och Jannike Helena Ring som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Kustbevakningen

Polisen i Stockholms län

Naturvårdsverket

Danderyds kommun

Österåkers kommun

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 49510-2025.